

CHAPEAU OF CHAPO? DOOR TON OOSTENRIJK

El Chapo, de Mexicaanse drugsbaron, deed mij denken aan belastingen. Niet omdat hij waarschijnlijk nog nooit een cent belasting heeft betaald over z'n inkomen of vermogen (een plek in de Forbes 500), maar op een heel ander terrein.

De Nederlandse politie heeft hem – zonder dat ze dat wisten – een aantal jaren afgeluisterd ten behoeve van justitieel onderzoek naar hem door de Amerikaanse FBI. Dat kon doordat de af te luisteren (tappen) server in Nederland stond. Ik las ergens dat dit mogelijk was door de innige samenwerking met Nederland en bovenal doordat Nederland nogal makkelijk omgaat met tapverzoeken. In ieder geval makkelijker dan veel andere landen, waaronder de Verenigde Staten. Daar was tappen van de server niet mogelijk. De wetgeving aldaar stond dat in de weg.

Tsja, wat doe je dan als rechtgeaarde ambtenaar? Dan zoek je naar een oplossing. Hoe routen we de datastromen zo over de wereld dat we ergens een tap kunnen plaatsen, zodanig dat dit de meeste informatie (rendement) oplevert, zonder dat de regelgeving op dit vlak van de betrokken landen met voeten worden getreden? Dat doe je door de server, met medewerking van een infiltrant, bewust in Nederland te plaatsen. Het doel heiligt immers de – wettelijke – middelen. Nederland laat zich daarvoor kennelijk – graag – gebruiken. Goed voor de reputatie.

Net zoals Nederland zich er graag op voorstaat dat het van oudsher een doorstroomland is, van goederen, maar ook van gelden. Daartoe hebben we onder meer een uitbereid belastingverdragenetwerk. En wat doen bonafide (maar ook malafide) ondernemingen dan? Die kijken naar één of meerdere landen waarlangs zij hun financiën zodanig kunnen stroomlijnen dat dit het hoogste rendement oplevert dan wel dat het behaalde rendement zo min mogelijk wordt aangetast. Het gaat om de bottom line. Wat blijft er over? Wat is het resultaat? Bij al deze ondernemingen geldt dat dit gebeurt zonder dat daarmee de regelgeving van de betrokken landen wordt overtreden (daar ga ik

in ieder geval wel vanuit). Dan kom je Nederland regelmatig tegen. De maatschappelijke beleving is hier wezenlijk anders. Hier vraagt eigenlijk niemand zich af of meewerken door overheidsorganen aan het omzeilen van Amerikaanse – democratisch tot stand gekomen – wettelijke tap-beperkingen wel kan (boeven vang je met boeven, wellicht?). Moreel verantwoord? Terwijl bij het gebruik van regelgeving waardoor legitiem belasting wordt bespaard de wereld zo'n beetje op z'n kop staat. Immoreel?

Moreel, immoreel of anderszins? Daar liep ik kortgeleden ook tegenaan. Aan een vennootschap wordt een naheffingsaanslag opgelegd, omdat de btw ter zake van de verkoop van een nieuw pand niet wordt afgedragen. De ontvanger van de factuur vraagt de btw terug van de belastingdienst, maar krijgt dat niet. Met dat bedrag had ze de btw op de factuur kunnen betalen en dus de verkoper naheffingsaanslag kunnen betalen. De verkoper en koper vragen de fiscus om door middel van verrekening (betalingsverplichting aanslag met de teruggave) te betalen. De fiscus laat dit echter een jaar of vijf liggen. Zij zijn van mening dat geen sprake was van een nieuw pand, maar van een oud pand. In zo'n geval is geen sprake van btw, maar van overdrachtsbelasting. Na vijf jaar trekt de belastingdienst de keutel in. Toch geen oud pand, maar nieuw. Geen ovb, maar btw.

Een 'El Chapootje' voltrekt zich... De belastingdienst wil na vijf jaar wel verrekenen, maar rekent dan wel rente over het te laat betalen van de naheffingsaanslag, terwijl de dienst geen rente vergoedt over de teruggave. Per saldo zijn de bedragen aan te betalen en terug te ontvangen belasting echter aan elkaar gelijk en dus nihil (de fiscus komt niets te kort). Toch moet de belastingplichtige wel over 5 jaar rente doorbetalen, en dat alles omdat de fiscus een onjuist standpunt heeft ingenomen en verrekening heeft geweigerd (in ieder geval de zaak vijf jaar heeft opgehouden). Chapeau of Chapo?

Ton Oostenrijk MRE is belastingadviseur bij RechtStaete